Гуманітарна і політична безпека держави

УДК 351.86:351/354:327.56:005.56:341.232.1

Литвиненко Євгенія Віталіївна
PhD зі спеціальності 081 Право,
асистент кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства
Навчально-науковий інститут права
Сумський державний університет
Lytvynenko Yevheniia
PhD in the Specialty 081 Law
Assistant of the Department of Criminal Law Disciplines and Judiciary
Educational and Research Institute of Law
Sumy State University
ORCID: 0000-0002-4735-3722

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ МОДЕЛЕЙ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В КРАЇНАХ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У СТАНІ КОНФЛІКТУ АБО ПОСТКОНФЛІКТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ[1]

COMPARATIVE ANALYSIS OF EXISTING MODELS OF INTERAGENCY COOPERATION IN THE FIELD OF NATIONAL SECURITY IN COUNTRIES IN CONFLICT OR POST-CONFLICT RECOVERY

Анотація. *Вступ. Сучасні безпекові виклики характеризуються складністю та взаємопов'язаністю, що унеможливлює їх вирішення зусиллями однієї агенції. Особливої актуальності набуває проблема ефективної міжвідомчої взаємодії для країн, що перебувають у стані*

[1] Робота виконана в рамках проекта «Інституційна консолідація через правову синергію: забезпечення національної безпеки в кризових умовах» (номер державної реєстрації 0125U001542)

конфлікту або постконфліктного відновлення, де необхідна тісна координація між військовими, цивільними та міжнародними структурами. Відсутність ефективних моделей такої взаємодії призводить до розрізнених зусиль, дублювання функцій, низької ефективності та загрози національній безпеці.

Мета. Компаративний аналіз моделей міжвідомчої взаємодії у сфері національної безпеки в США, Ізраїлі, Нігерії та Україні, виявлення їх сильних і слабких сторін, а також формулювання рекомендацій для підвищення ефективності координації в умовах конфлікту або постконфліктного відновлення.

Матеріали і методи. У дослідженні використано нормативно-правові документи, що регулюють міжвідомчу взаємодію у сфері національної безпеки обраних країн, аналітичні звіти міжнародних організацій та праці вітчизняних і зарубіжних науковців. Застосовано компаративний метод для порівняння досвіду різних країн, системний аналіз для виявлення структурних взаємозв'язків між елементами систем національної безпеки, синтез для формулювання універсальних принципів ефективної міжвідомчої взаємодії та метод кейс-стаді для дослідження конкретних прикладів успішної та неуспішної координації.

Результати. Визначено п'ять основних моделей міжвідомчої координації: централізована стратегічна, оперативна через інтеграцію персоналу, координація через формалізовані механізми, модель обміну інформацією та неформальна координація. Виявлено спільні виклики міжвідомчої взаємодії: відсутність чітких стратегій, організаційні відмінності між агенціями, нестача кваліфікованого персоналу, проблеми з обміном інформацією та відсутність формалізованих механізмів співпраці. Проаналізовано успішні практики координації у сфері національної безпеки в досліджуваних країнах та систематизовано фактори, що впливають на

ефективність міжвідомчої взаємодії на організаційному, командному та індивідуальному рівнях.

Перспективи. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку універсальної методології оцінки ефективності міжвідомчої взаємодії у сфері національної безпеки, вивчення правових механізмів формалізації міжвідомчої співпраці та дослідження впливу цифрових технологій на модернізацію систем координації безпекових структур в умовах гібридних загроз. Особливої уваги заслуговує вивчення мультимодальних моделей взаємодії, що поєднують традиційні ієрархічні структури з мережевими формами координації в умовах дефіциту часу та ресурсів.

Ключові слова: *міжвідомча взаємодія, національна безпека, конфлікт, постконфліктне відновлення, координація.*

Summary. *Introduction. Modern security challenges are characterized by complexity and interconnectedness, making it impossible to address them through the efforts of a single agency. The problem of effective interagency coordination becomes particularly relevant for countries in conflict or post-conflict recovery, where close coordination between military, civilian, and international structures is necessary. The absence of effective models for such interaction leads to fragmented efforts, duplication of functions, low efficiency, and threats to national security.*

Purpose. Comparative analysis of interagency coordination models in the national security sphere in the USA, Israel, Nigeria, and Ukraine, identifying their strengths and weaknesses, and formulating recommendations to enhance coordination effectiveness in conflict or post-conflict recovery conditions.

Materials and Methods. The study utilizes regulatory documents governing interagency coordination in the national security sphere of the selected countries, analytical reports from international organizations, and works by domestic and

foreign scholars. A comparative method is applied to compare the experiences of different countries, systems analysis to identify structural relationships between elements of national security systems, synthesis to formulate universal principles of effective interagency coordination, and the case study method to examine specific examples of successful and unsuccessful coordination.

Results. Five main models of interagency coordination have been identified: centralized strategic, operational through personnel integration, coordination through formalized mechanisms, information exchange model, and informal coordination. Common challenges of interagency interaction were revealed: lack of clear strategies, organizational differences between agencies, shortage of qualified personnel, problems with information exchange, and absence of formalized cooperation mechanisms. Successful coordination practices in the national security sphere in the studied countries were analyzed, and factors affecting the effectiveness of interagency interaction at organizational, team, and individual levels were systematized.

Future Directions. Further research should focus on developing a universal methodology for evaluating the effectiveness of interagency coordination in national security, studying legal mechanisms for formalizing interagency cooperation, and researching the impact of digital technologies on modernizing coordination systems of security structures in the context of hybrid threats. Special attention should be given to studying multimodal interaction models that combine traditional hierarchical structures with network forms of coordination under time and resource constraints.

Key words: *interagency cooperation, national security, conflict, post-conflict recovery, coordination.*

Постановка проблеми. Сучасні безпекові виклики, такі як тероризм, кіберзагрози, транснаціональна злочинність та війни, характеризуються складністю та взаємопов'язаністю, що унеможливлює їх вирішення

зусиллями однієї агенції. Відсутність ефективних моделей міжвідомчої взаємодії призводить до розрізнених зусиль, дублювання функцій, низької ефективності та загрози національній безпеці. Особливо актуальною ця проблема є для країн, що перебувають у стані конфлікту або постконфліктного відновлення, де необхідна тісна координація між військовими, цивільними та міжнародними структурами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика міжвідомчої взаємодії та управління безпекою вивчалась Терент'євою А. [6], яка досліджувала досвід Ізраїлю щодо безпеки цивільного населення в кризових ситуаціях. Питання міжнародної співпраці у сфері розвідки розглядали Petrova E. [7] та Chen M. [8], а Lopez M. [10] вивчав державно-приватне партнерство в обміні розвідданими. Nwagu J. та Mathias Z. [12] досліджували міжвідомчу взаємодію в Нігерії.

В українському контексті вагомі дослідження здійснили Поляков О. [17] щодо міжнародної співпраці у кібербезпеці, Жгут А. [18] про реформування безпекового сектору та Дука А., Старченко Г., Шапошникова І. [19], які проаналізували трансформацію візій національної безпеки в умовах війни. Pendleton J. [5] досліджував рішення для зміцнення міжвідомчої співпраці в контексті безпеки.

Метою статті є компаративний аналіз моделей міжвідомчої взаємодії у сфері національної безпеки в США, Ізраїлі, Нігерії та Україні, виявлення їх сильних і слабких сторін, а також формулювання рекомендацій для підвищення ефективності координації в умовах конфлікту або постконфліктного відновлення.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правове забезпечення щодо регулювання міжвідомчої взаємодії у сфері національної безпеки (Закон про цивільну оборону Ізраїлю 1951 р., Закон України "Про Раду національної безпеки і оборони України", Указ Президента України "Про утворення Ставки Верховного

Головнокомандувача"); 2) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у царині національної безпеки та міжвідомчої координації, зокрема щодо моделей взаємодії в країнах, що перебувають у стані конфлікту або постконфліктного відновлення; 3) офіційні звіти та аналітичні документи урядових структур (звіти GAO США, аналітичні матеріали безпекових відомств досліджуваних країн).

В процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення та групування (для характеристики основних моделей міжвідомчої координації та їх функціональних особливостей, а також визначення спільних викликів міжвідомчої взаємодії у сфері національної безпеки); порівняльного аналізу (для зіставлення досвіду США, Ізраїлю, Нігерії та України щодо організації міжвідомчої взаємодії); формалізації, аналізу та синтезу (для виявлення структурних взаємозв'язків між елементами систем національної безпеки та формулювання універсальних принципів ефективної міжвідомчої взаємодії); кейс-стаді (для дослідження конкретних прикладів успішної та неуспішної координації в досліджуваних країнах); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків та рекомендацій щодо підвищення ефективності міжвідомчої взаємодії в умовах конфлікту або постконфліктного відновлення).

Виклад основного матеріалу. Сучасні безпекові виклики характеризуються значною складністю та потребують комплексного підходу до їх вирішення. США, стикаючись з еволюціонуючими загрозами національній безпеці, розробили низку моделей міжвідомчої взаємодії, які застосовувалися в кризових регіонах. Особливо показовим є досвід американської міжвідомчої координації в контексті операцій в Іраку та Афганістані, де загрози мали дифузний, неоднозначний та взаємопов'язаний характер, що унеможливлювало їх вирішення зусиллями однієї агенції.

Для забезпечення комплексного підходу до стабілізаційних та реконструкційних операцій США залучали широкий спектр державних агентств, серед яких ключову роль відігравали Департамент оборони (DOD), відповідальний за військові операції та стабілізаційні зусилля; Державний департамент, що керував дипломатичними ініціативами та програмами розвитку урядових спроможностей; та Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), зосереджене на гуманітарній допомозі та реконструкції. Допоміжні функції виконували також Департамент національної безпеки, Департамент юстиції, Департамент фінансів та інші відомства.

На основі американського досвіду виділяють п'ять ключових моделей міжвідомчої координації: модель стратегічної координації, що передбачає розробку всеохоплюючих стратегій з чітким розподілом ролей і механізмів взаємодії - її відсутність у 2007 році призвела до розрізнених зусиль щодо розвитку іракських міністерств [1]; оперативна координація через інтеграцію персоналу різних агенцій у спільні структури, успішно реалізована в Командуванні США в Африці для розвитку партнерських спроможностей [2]; координація через формалізовані механізми для інституціоналізації співпраці, відсутність яких негативно позначилася на плануванні місій Північного командування США; модель обміну інформацією між агенціями, важливість якої підтвердив негативний досвід після урагану Катріна, коли втрачалася інформація про реконструкційні проєкти; та неформальна координація, що залежить від особистих зв'язків і створює ризики для сталої взаємодії при ротації персоналу [3].

Досвід США в Іраку та Афганістані виявив п'ять системних викликів міжвідомчої взаємодії: відсутність чітких стратегій та розподілу ролей, що призвела до розрізнених зусиль у розвитку спроможностей іракського уряду [1]; організаційні відмінності між агенціями, включаючи різні структури регіональних підрозділів Державного департаменту та DOD, а також фінансування за відомствами, а не за функціями; нестача кваліфікованого

персоналу, зокрема 31% дефіцит фахівців з іноземними мовами у Державному департаменті у 2009 році та брак кадрів у USAID для закордонних програм [4]; проблеми з обміном інформацією через відсутність процедур та обмеження безпеки, що створювало перешкоди для доступу неналежного до DOD персоналу до планувальних документів та ускладнювало використання несумісних біометричних даних [2]; відсутність формалізованих механізмів співпраці, що робила взаємодію залежною від особистих зв'язків та ускладнювала залучення інших агенцій до військового планування [5].

Незважаючи на численні виклики, досвід США демонструє і низку успішних практик міжвідомчої координації. Зокрема, інтеграція персоналу в Командуванні США в Африці значно покращила планування та координацію зусиль зі зміцнення партнерських спроможностей [2]. Цей підхід може бути адаптований і для операцій в конфліктних зонах, де необхідна тісна взаємодія між військовими та цивільними агенціями.

Іншим позитивним прикладом є створення центрів обміну інформацією (Fusion Centers), які після 2007 року були запроваджені у більшості штатів США для боротьби з тероризмом і значно покращили співпрацю між федеральними, штатними та місцевими органами [3]. Цей досвід може бути корисним для організації координації в конфліктних зонах.

Досвід США в Іраку та Афганістані демонструє, що ефективна міжвідомча взаємодія є складним процесом, який вимагає системного підходу, чіткого стратегічного бачення, адекватних ресурсів та відповідної організаційної культури. Аналіз цього досвіду може бути корисним для інших країн, що стикаються з подібними викликами у сфері національної безпеки в умовах конфлікту або постконфліктного відновлення [5].

У контексті дослідження моделей міжвідомчої взаємодії у сфері національної безпеки особливий інтерес становить досвід держав, які тривалий час функціонують в умовах безпосередніх загроз національній

безпеці. Держава Ізраїль, що впродовж усього свого існування перебуває в стані конфлікту з сусідніми країнами та протистоїть терористичним загрозам, розробила унікальну систему забезпечення безпеки цивільного населення, яка базується на ефективній міжвідомчій координації.

Аналіз ізраїльського досвіду управління безпекою цивільного населення демонструє, що в умовах постійних екзистенційних загроз важливим є створення гнучких механізмів співпраці між військовими та цивільними структурами, поєднання централізованого управління з децентралізованою відповідальністю, а також залучення широких верств суспільства до процесів забезпечення національної безпеки.

Ізраїль стикається з постійними екзистенційними загрозами через географічне розташування, агресивне сусідство та обмежені ресурси. Основні загрози включають терористичні акти (заміновані автомобілі, вибухові пристрої в громадських місцях, захоплення літаків, автобусів, будівель), ракетні та бомбові атаки, зокрема балістичні ракети, потенційні атаки з використанням біологічної, хімічної чи радіоактивної зброї, а також природні та техногенні катастрофи [6, с. 312].

Ці загрози зумовили необхідність створення ефективної системи цивільної оборони, яка є невід'ємною частиною національної безпеки Ізраїлю. Система орієнтована на захист цивільного населення та критичної інфраструктури в умовах кризових ситуацій, що охоплюють як воєнні, так і невоєнні загрози. Управління безпекою в Ізраїлі базується на концепції «внутрішнього фронту» (тилу), яка інтегрує цивільний захист із військовими операціями, враховуючи незначний розподіл між фронтом і тилом через компактність території [6, с. 313].

Ізраїльська система управління безпекою цивільного населення включає п'ять основних моделей: 1) централізовану через Командування внутрішнього фронту, що координує цивільну оборону в складі ЦАХАЛ, розробляє нормативні документи, плани цивільної оборони, управляє

службами екстреної допомоги та забезпечує інформування населення; 2) децентралізовану через місцеві органи влади, які відповідають за створення бомбосховищ, розробку планів реагування та захист критичної інфраструктури, співпрацюючи з Командуванням тилу, але маючи автономію в реалізації місцевих заходів; 3) економіку надзвичайних ситуацій, що забезпечує безперервне функціонування критичної інфраструктури в кризових ситуаціях через оперативні запаси ресурсів та координацію державних і приватних ресурсів; 4) спеціальний режим "Особлива ситуація в тилу", який надає Міністерству оборони право вводити обов'язкові розпорядження для населення на 48 годин із можливістю подальшої ратифікації урядом у разі загрози безпеці; 5) волонтерську координацію, що передбачає залучення організацій ZAKA (1500 волонтерів) та Magen David Adom (26 тис. волонтерів) для реагування на кризові ситуації, включаючи ідентифікацію жертв, надання першої допомоги та пошуково-рятувальні операції.

На основі аналізу ізраїльського досвіду можна виділити ключові фактори ефективності управління безпекою цивільного населення на трьох рівнях: організаційному - чітка мета і стратегічний консенсус у захисті населення, підтримані концепцією «Iron Wall», значні інвестиції в оборонну інфраструктуру та механізм «Економіка надзвичайних ситуацій» [6], міцна нормативна база з Законом про цивільну оборону 1951 р.; командному - поєднання централізованої координації через Командування тилу з децентралізованими діями місцевих органів, висока культура співпраці та суспільна відповідальність, регулярні тренування персоналу служб реагування та волонтерів; та індивідуальному - ефективне поєднання професійних кадрів і волонтерів, психологічні винагороди для волонтерів і громадянська освіта населення, розподілене лідерство на місцевому рівні та стратегічне на національному [6].

Розглянувши досвід Ізраїлю у побудові ефективної системи безпеки доцільно звернути увагу на ситуацію в Нігерії. Ця західноафриканська держава, хоч і перебуває в іншому географічному та соціокультурному контексті, також зіткнулася з серйозними безпековими викликами. Дослідження нігерійського підходу до координації безпекових структур дозволить розширити розуміння різноманітності моделей міжвідомчої взаємодії в кризових умовах та виявити як універсальні принципи, так і унікальні регіональні особливості забезпечення безпеки населення.

Нігерія, як країна, що стикається з численними безпековими викликами, такими як тероризм, транснаціональна злочинність, кіберзагрози та піратство, представляє особливий інтерес для компаративного аналізу, оскільки перебуває в умовах тривалого конфлікту та часткового постконфліктного відновлення, особливо в північно-східних регіонах [7].

Нігерія стикається зі складними безпековими загрозами, які вимагають ефективної координації між численними внутрішніми та міжнародними агентствами. Транскордонний характер таких загроз, як тероризм, транснаціональна злочинність, кіберзагрози та піратство, робить міжвідомчу та міжнародну співпрацю критично важливою [8]. Основними внутрішніми агентствами, залученими до безпекової співпраці в Нігерії, є Департамент державної безпеки (DSS), який відповідає за внутрішню розвідку, контррозвідку та захист урядових осіб і критичної інфраструктури; Національне агентство розвідки (NIA), що зосереджене на зовнішніх загрозах; Агентство військової розвідки (DIA), яке забезпечує військову розвідку; Нігерійська поліція (NPF), відповідальна за правоохоронну діяльність та підтримання громадського порядку; Комісія з економічних та фінансових злочинів (EFCC), що бореться з економічними злочинами; Нігерійська служба безпеки та цивільної оборони (NSCDC), зосереджена на

національній безпеці та управлінні катастрофами; та Нігерійська митна служба (NCS), відповідальна за безпеку кордонів та митне регулювання.

Різноманітність мандатів цих агентств ускладнює координацію, особливо в умовах історичних проблем, таких як конкуренція між агентствами ("turf wars"), брак довіри та ізольовані операції, що негативно впливає на загальну ефективність безпекової системи країни [9].

У Нігерії виділяють п'ять основних моделей міжвідомчої координації: централізована координація через Національну раду безпеки та Офіс радника з національної безпеки, що забезпечує стратегічне бачення, але має обмежену ефективність на оперативному рівні; оперативна координація через спільні групи, як-от Спільна оперативна група з боротьби з тероризмом, яка поєднує ресурси різних агентств, але може страждати від міжвідомчої конкуренції [7]; міжвідомча співпраця з міжнародними партнерами (ФБР, Інтерпол, MI6), що забезпечує доступ до передових технологій, але стикається з проблемами довіри; публічно-приватне партнерство з охоронними фірмами, особливо ефективне проти кіберзлочинності та викрадень; і традиційна силосна модель, коли агентства працюють ізольовано, що призводить до дублювання зусиль і низької ефективності, як у випадку з викраденням школярок у Чибоку [10].

Попри виклики, Нігерія демонструє успішні приклади міжвідомчої координації: спільна операція нігерійських та американських розвідувальних агентств у 2018 році, що допомогла зірвати діяльність "Боко Харам" завдяки обміну супутниковими даними; затримання ключового підозрюваного "Боко Харам" у 2014 році завдяки співпраці SSS та Держдепартаменту США; ліквідація наркоторговельної мережі у 2021 році через співпрацю з Інтерполом; успішна взаємодія з приватним сектором для затримання банди викрадачів у 2021 році; запобігання теракту в Абуджі у 2014 році завдяки інформації від MI6. Водночас, міжвідомча взаємодія стикається з серйозними викликами: брак довіри та конкуренція між

агентствами, що призводить до ізольованих операцій; бюрократичні перешкоди через відсутність стандартизованих протоколів комунікації; технологічні обмеження та нерівність можливостей між агентствами [10]; відсутність чітких правових рамок для обміну розвідданими [11]; проблеми міжнародної співпраці через побоювання витоків інформації та різні правові системи [12].

Проаналізувавши нігерійський досвід забезпечення безпеки цивільного населення з його специфічними викликами, пов'язаними з діяльністю терористичних угруповань, етнорелігійними конфліктами та обмеженими ресурсами, доцільно розглянути особливий український приклад. Україна, перебуваючи в умовах повномасштабної війни з Російською Федерацією, розробила багаторівневу систему міжвідомчої координації, яка демонструє ефективні механізми адаптації та реагування на безпрецедентні загрози національній безпеці в європейському контексті. Україна демонструє унікальний кейс моделей міжвідомчої взаємодії в умовах збройного конфлікту з РФ, що включає п'ять ключових типів координації: 1) централізована через РНБО як стратегічний координаційний орган, що посилила свою роль з 2014 року [13;14]; 2) оперативно-стратегічна через Ставку Верховного Головнокомандувача, відновлену в 2022 році для військової координації [15]; 3) тактична через міжвідомчі оперативні штаби для вирішення конкретних завдань, як-от розмінування чи евакуація; 4) міжнародна координація з партнерами через такі механізми як 2Рамштайн» та JMCC [16]; 5) публічно-приватне партнерство із залученням бізнесу та волонтерів, зокрема з IT-компаніями у сфері кібербезпеки та Army SOS у розробці дронів [17].

Успішними прикладами такої взаємодії є деокупація територій у 2022 році, евакуація цивільних, протидія кібератакам, інтеграція розвідувальних даних України та відновлення енергетичної інфраструктури [18].

Основними викликами залишаються пострадянська бюрократія, правові перешкоди, технологічні обмеження, реформування в умовах війни та кадрові проблеми. Рекомендовано створення єдиної інформаційної платформи, впровадження спільних стандартів, проведення міжвідомчих навчань, спільну підготовку кадрів, посилення громадського контролю, інституціоналізацію державно-приватного партнерства та адаптацію структур до нових викликів [19].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз досвіду США, Ізраїлю, Нігерії та України показав, що ефективна міжвідомча взаємодія залежить від чіткого стратегічного бачення, стандартизованих протоколів, достатнього кадрового забезпечення та залучення суспільства. Кожна країна демонструє унікальні підходи, але спільними викликами є міжвідомча конкуренція, бюрократія та обмежені ресурси. Для підвищення ефективності рекомендуються створення єдиних інформаційних платформ, регулярні міжвідомчі навчання та інституціоналізація державно-приватного партнерства.

На основі компаративного аналізу досвіду США, Ізраїлю, Нігерії та України доцільно запропонувати рекомендації щодо підвищення ефективності міжвідомчої взаємодії у сфері національної безпеки: розробка єдиної міжвідомчої стратегії; формалізація розподілу відповідальності між відомствами; забезпечення політичного керівництва процесами координації; створення єдиної інформаційної платформи; впровадження стандартизованих протоколів взаємодії; розробка механізмів координації для кризових ситуацій; проведення міжвідомчих навчань; інтеграція персоналу в спільні групи; підготовка фахівців з навичками міжвідомчої взаємодії; забезпечення технічної сумісності інформаційних систем; впровадження захищених систем обміну даними; інституціоналізація державно-приватного партнерства; адаптація міжнародних стандартів

взаємодії. Імплементація має враховувати специфіку кожної країни, її політичну систему, ресурси та культурні особливості.

Література

1. Stabilizing and Rebuilding Iraq: U.S. Ministry Capacity Development Efforts Need an Overall Integrated Strategy to Guide Efforts and Manage Risk. *GAO.* 2008. URL: https://www.gao.gov/assets/gao-08-568t.pdf (дата звернення: 01.05.2025).

2. Defense Management: Actions Needed to Address Stakeholder Concerns, Improve Interagency Collaboration, and Determine Full Costs Associated with the U.S. Africa Command. *GAO.* 2009. URL: https://www.gao.gov/assets/gao-09-181.pdf (дата звернення: 01.05.2025).

3. Homeland Defense: U.S. Northern Command Has Made Progress but Needs to Address Force Allocation, Readiness Tracking Gaps, and Other Issues. *GAO.* 2008. URL: https://www.gao.gov/assets/gao-08-251.pdf (дата звернення: 01.05.2025).

4. Department of State: Comprehensive Plan Needed to Address Persistent Foreign Language Shortfalls *GAO.* 2009. URL: https://www.gao.gov/assets/gao-09-955.pdf (дата звернення: 01.05.2025).

5. Pendleton J. H. National Security: Key Challenges and Solutions to Strengthen Interagency Collaboration, United States Government Accountability Office, Washington. 2010. 22 p.

6. Терент'єва А. Досвід Держави Ізраїль щодо управління безпекою цивільного населення в умовах кризових ситуацій. *Науковий вісник: Державне управління*. 2023. № 2 (14). С. 310-333.

7. Petrova E. Cooperation and Sharing of Intelligence: A Study of Interagency Collaboration in Nigeria. *Cambridge University Press,* UK. 2023.

8. Chen M. The Expanding Role of Intelligence in the Digital Age. *National University Press,* Singapore. 2023.

9. Vanguardngr.ng Siloed Operations Hinder Effective Intelligence Sharing in Nigeria. 2024.

10. Lopez M. Public-Private Partnerships for Intelligence Sharing: Benefits and Challenges. *Universidad Nacional Autónoma de México Press,* Mexico. 2023.

11. Adams L. International Law Enforcement Cooperation in Nigeria. *Taylor & Francis,* UK. 2016.

12. Nwagu J. A., Mathias Z., The Cooperation and Sharing of Intelligence: A Study of Interagency Collaboration in Nigeria. *Global scientific journal*. March 2024. Vol. 12, Issue 3. P. 883-898.

13. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 35, ст. 237.

14. *Офіційний сайт РНБО України*. URL: https://www.rnbo.gov.ua/ (дата звернення: 01.05.2025).

15. Про утворення Ставки Верховного Головнокомандувача: Указ Президента України від 24.02.2022 № 72/2022.

16. War Speeches. Дипломатичні й політичні підсумки війни Росії проти України в листопаді. *Українська правда.* 2023. URL: https://www.pravda.com.ua/columns/2023/12/6/7431886/ (дата звернення: 01.05.2025).

17. Поляков О.М. Активізація міжнародної співпраці у сфері забезпечення кібербезпеки: шляхи удосконалення в реаліях сьогодення. *Інформація і право.* 2021. № 2 (37). С. 129-138.

18. Жгут А.В. Міжнародне співробітництво в реформуванні безпекового сектору. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса.* 2021.

19. Дука, А. П., Старченко, Г. В., Шапошникова І. В. Трансформація візій національної безпеки в умовах військової агресії. *Проблеми сучасних трансформацій.* 2023. № 8. https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-8-02-06.

References

1. Stabilizing and Rebuilding Iraq (2008): U.S. Ministry Capacity Development Efforts Need an Overall Integrated Strategy to Guide Efforts and Manage Risk. *GAO.* URL: https://www.gao.gov/assets/gao-08-568t.pdf.

2. Defense Management (2009): Actions Needed to Address Stakeholder Concerns, Improve Interagency Collaboration, and Determine Full Costs Associated with the U.S. Africa Command. *GAO.* URL: https://www.gao.gov/assets/gao-09-181.pdf.

3. Homeland Defense (2008): U.S. Northern Command Has Made Progress but Needs to Address Force Allocation, Readiness Tracking Gaps, and Other Issues. *GAO.* URL: https://www.gao.gov/assets/gao-08-251.pdf.

4. Department of State (2009): Comprehensive Plan Needed to Address Persistent Foreign Language Shortfalls *GAO.* URL: https://www.gao.gov/assets/gao-09-955.pdf.

5. Pendleton J. H. (2010) National Security: Key Challenges and Solutions to Strengthen Interagency Collaboration, United States Government Accountability Office, Washington. 22 p.

6. Terent'yeva A. (2023) The Experience of the State of Israel in Managing Civilian Security in Crisis Situations. *Scientific Bulletin: Public Administration.* № 2 (14). P. 310-333 [in Ukrainian].

7. Petrova E. (2023). Cooperation and Sharing of Intelligence: A Study of Interagency Collaboration in Nigeria. *Cambridge University Press*.

8. Chen M. (2023). The Expanding Role of Intelligence in the Digital Age. *National University Press*.

9. Vanguardngr.ng (2024). Siloed Operations Hinder Effective Intelligence Sharing in Nigeria.

10. Lopez M. (2023). Public-Private Partnerships for Intelligence Sharing: Benefits and Challenges. *Universidad Nacional Autónoma de México Press*.

11. Adams L. (2016). International Law Enforcement Cooperation in Nigeria. *Taylor & Francis*.

12. Nwagu J. A., Mathias Z., (2024). The Cooperation and Sharing of Intelligence: A Study of Interagency Collaboration in Nigeria. *Global scientific journal.* Volume 12, Issue 3. P. 883-898.

13. On the National Security and Defense Council of Ukraine: Law of Ukraine of 05.03.1998 № 183/98-VR. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine.* 1998. № 35, Ст. 237 [in Ukrainian].

14. Official website of the National Security and Defense Council of Ukraine. URL: https://www.rnbo.gov.ua/ [in Ukrainian].

15. On the establishment of the Supreme Commander-in-Chief's Staff: Decree of the President of Ukraine of 24.02.2022 № 72/2022 [in Ukrainian].

16. War Speeches (2023). Diplomatic and political results of Russia's war against Ukraine in November. *Ukrainska Pravda.* URL: https://www.pravda.com.ua/columns/2023/12/6/7431886/ [in Ukrainian].

17. Polyakov O.M. (2021). Activation of international cooperation in the field of cybersecurity: ways to improve in today's realities. *Information and Law.* № 2 (37). P.129-138 [in Ukrainian].

18. Zhgut A.V. (2021). International cooperation in reforming the security sector. *Bulletin of the Student Scientific Society of Vasyl' Stus Donetsk National University* [in Ukrainian].

19. Duka A. P., Starchenko, G. V., Shaposhnikova, I. V. (2023). Transformation of visions of national security in the conditions of military aggression. *Problems of modern transformations.* № 8. https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-8-02-06 [in Ukrainian].